

# OSONÓ NAPLÓ

## KECSKEMÉT (2014. március 29.)

Ötödször szervezi meg március 25. és 30. között a Színművészeti Egyetemek találkozóját a kecskeméti Katona József Színház, ahol a hazai és határokon túli, magyar nyelvű színészképző intézmények végzős osztályai mutatkoznak be. Az idén mi is meghívást kapunk a fesztiválra az Ahogyan a víz tükrözi az arcot című előadásunkkal, amelyet este hat órától játszunk a Ruszt József Stúdió Színházban.



Az előadást követően rögtön nekifogunk a bontásnak, mert nyolc órától a Kaposvári Egyetem 3. éves színművész osztályának Jónás Tamás: Lassú Zuhanás című megzenésített vers összeállítását nézzük meg. Az előadás túllépve a versek éneklésén, igazán igényes és izgalmas formavilága magával ragad bennünket. Talán még soha nem láttunk ennyire jó előadást végzős évfolyamtól.

## NOVELLARA (2014. március 24-28.)

Triesztből Novellara felé utazva megállunk a Veronában, ahol megtekintjük a Capulet család házát és Júlia erkélyét valamint az udvaron lévő szobrát, amelyen szembetűnően látható a nyoma, hogy sokan hisznek abban a babonában, hogy, aki megfogja Júlia mellét rátalál az igaz szerelem.

# OSONÓ NAPLÓ



Novellara megérkezve a "Teatro Lab" Nemzetközi Színházi fesztiválon játszunk az olasz társulattal készült Fehér Halál című közös előadásunkat. A fesztivál ideje alatt két műhelyfoglalkozást is tartunk padovai és szicíliai fiataloknak. Érdekes, hogy mekkora különbség az ország északi és déli részéből származó fiataljai között is. Az olasz temperamentum hatványozottan felerősödik, amikor 25 szicíliai lelkes fiatal nekilát megbeszélni az általunk kezdeményezett gyakorlatokat. A tréning végére hatalmas változáson mennek keresztül, elcsendesednek, az érzelmek megfogják őket.



Egyik este nagy meglepetésünkre Olga néni és férje Paolo lép be a novellari Teatro della Rocca színházba. Piacenzai barátaink már második alkalommal lepnek meg azzal, hogy olyan helyen bukkannak fel, ahol egyáltalán nem számítottunk rájuk. A következő helyszín Sepsiszentgyörgy legyen – mondjuk nekik nevetve.

# OSONÓ NAPLÓ



Délelőttönként megnézünk fesztiválprogram előadásait, délután pedig a Fehér Halál című koprodukció felújításával foglalkozunk egészen késő estig. Szállásunk az olasz barátaink által működtetett Etoile Színházi Központ székhelyén van, ahol Misi édesapja, id. Fazakas Mihály sofőrünk igazi székely paprikást készít nekünk.

Az előadást péntek délelőtt 11:30- kor a fesztivál zárásaként mutatjuk be. Miután elbúcsúzunk barátainktól, elindulunk Kecskemét felé.

## **TRIESZT (2014. március 22.)**

Hosszú utazás után, délután fél háromra érkezünk meg Triesztbe, ahol egy idősek klubjának székhelyén játszunk. Az előadást egy pécsi származású lány, Vajda Eszter szervezte meg. Gyorsan nekikezdünk a díszlet felállításának, ám hamarosan egy előre nem látható technikai gondba ütközünk. Hirtelen elmegy az áram és annak ellenére, hogy a házigazdánk is teljes erőből próbálják megoldani a problémát, közel 45 percet késünk a kezdéssel. A zömében idős olaszokból álló nézők figyelemmel és látható érdeklődéssel kísérik végig az előadást. Érezzük, hogy az előadás mélysége eljut hozzájuk, és egy jó pár téma személyesen is megérinti őket.

Az előadás után az intézmény vezetőjével beszélgetünk és újabb meghívást kapunk. Közben megérkezik Teo, a trieszti barátunk is, aki bekapcsolódik a díszlet lebontásába. Búcsúzás után bevásárolunk vacsorára, majd elindulunk a szállásunkra, amely a múltkori ittlétünkhöz hasonlóan ismét Seba Bertagni lakása. Nagy szeretettel vár bennünket. Rögtön nekifogunk az étel elkészítésének, majd közösen vacsorázunk. Jó érzés újra ebben a házban, a barátainkkal lenni, beszélgetni, nevetni. Otthon vagyunk.

## **PÉCS (2014. március 21.)**

Délelőtt a Leőwey Klára Gimnáziumba megyünk megnézni az Üres tér társulat Woyzeck című előadásának főpróbáját. A csapat a szegény színházi forma által, kellékek, jelmezek és díszlet nélkül, csupán a színészi jelenlét eszközével keresi a közönség megszólításának lehetőségét. Az

# OSONÓ NAPLÓ

előadásukat egy börtönprojekt keretén belül hozták létre, eddig kimondottan csak raboknak játszották.

Előadásunkat abban az Ifjúsági Házban tartjuk, amely csak a fesztivál ideje alatt működik rendeltetésének megfelelően. A hatalmas, nagytermi és kistermi játszóhellyel ellátott épületet 2011. óta bezárták, a hozzá tartozó könyvtárral együtt, és most használt ruhákat árusító turkáló működik benne. Szomorú, ahogy egy ilyen épület parlagon marad, közben pedig a város független és egyetemi színjátszó csoportjai teremgonddal küszködnek. Úgy tűnik, hogy ez Sepsiszentgyörgytől közel ezer kilométerre sincs másként.



Az előadást a fesztiválon résztvevő csapatok nézik meg. Mivel nagytermi körülmények között játszunk, nem sok lehetőségünk van érzékelni a nézőtérre gyakorolt hatást. Közönségtalálkozóra sincs, mert utánunk rögtön egy másik program következik. Az esti fogadáson kapunk néhány visszajelzést és egy meghívást egy olaszországi fesztiválra. Többen arról beszélnek, hogy számukra milyen mélyen megrendítő és elgondolkodtató volt az előadás, mások pedig arra kíváncsiak, hogy a dokumentarista előadásunk egy erdélyi vagy pedig egy romániai társadalmi képet tükröz. Később kiderül, hogy Bánffyhunadról érkező román csoport azért neheztel az előadásra, mert bár reális és igaz, de mégis rossz képet fest az országról. Döbbenetes, hogy odahaza még mindig nehéz az embereknek szembenézni a valósággal, nehéz felvállalni azt és beszélni róla, így folyamatos frusztrációk közt élve, nem a kommunikációt és a közös gondolkodást, a változtatni akarást helyezik előtérbe, hanem a tények elrejtését, szőnyeg alá seprését, ami egyre nevetségesebb az internet világában, mikor minden információhoz hozzájuthatunk. Igazán jó lenne, ha minden szinten elindulnánk a bátorság útján és szembenéznénk mindazokkal a hibákkal, amelyek miatt nem működnek a rendszereink, vagy egyszerűen nem hatékony a munkánk. Ezt a folyamatot el kell kezdenünk személyesen is és társadalmilag is felvállalni ahhoz, hogy elinduljunk az igazi változás és biztatóbb jövőkép kialakulásának útján.

## SZOLNOK (2014. március 20.)

Milosits Dániel barátunknak köszönhetően, ma a Széchenyi István Gimnáziumban játszunk. Hajnalban indulunk és reggel hatkor már szerelünk is, hiszen kilenc órától kerül sor az előadásra az iskola étkezdéjében. Az előadást egy beszélgetés követi, amelyen az iskola mintegy hatvan drámatagozatos diákja vesz részt. Bevallásuk szerint keveset beszélnek azokról a problémákról,



# OSONÓ NAPLÓ

amelyek felmerülnek az előadásban. Sőt, ha a szülőkkel való viszony elhidegül, akkor inkább menekülnek otthonról, minthogy megbeszelnék a problémákat. Rámutatnak, hogy sokszor csak akkor történik érdemi kommunikáció, ha már annyira benne vannak a bajban, hogy már muszáj róla beszélni. Ilyenkor sokan inkább a közeli barátokhoz fordulnak a szülők helyett. Az osztályközösségbe való beilleszkedés és kiközösítés kapcsán az egyik fiatal elmondja, hogy általában az iskolákban a “ha nem velünk vagy, akkor ellenünk” mentalitás működik. Ez nagyon megnehezíti egy-egy diák helyzetét. Néhányan az itt lévők közül is voltak már az “áldozat” szerepében, és közösen fogalmazzák meg, hogy ilyen szituációkba az önértékelési problémák miatt kerülnek bele.



A fiatalok arról is beszélnek, hogy az előadás során gyerekkori emlékek elevenedtek fel bennük, és egy nagyon mély találkozás volt az igazsággal és a valósággal. Többen megjegyzik, hogy ilyen előadást még nem láttak, úgy érzik, hogy a színészek kimondták helyettük azokat a problémákat és félelmeket, amelyekkel nap mint nap küszködnek, így a végén megkönnyebbülve távoztak.

A beszélgetést követően egy-egy műhelyfoglalkozást tartunk a drámás diákok számára. Nagyon lelkesek, kíváncsian várják az újabb és újabb feladatokat. Sokan mondják el, hogy még soha nem volt ilyen tapasztalatban részük. A végén kiemelik, hogy mennyire fontos tapasztalat volt számukra a csapatmunka és a figyelemfejlesztő gyakorlatok.



# OSONÓ NAPLÓ

A műhelyfoglalkozások után, érezve a csodálatos nap melegét és a tavasz eljövételét, az iskola udvarán egy rövid osonós focimeccsre is sor kerül, ahol Dániel a kapus szerepét kitűnően játsza. Később turnénk következő helyszínére indulunk tovább, Pécsre.

## MISKOLC (2014. március 19.)

Harmadik alkalommal térünk vissza a miskolci Fényi Gyula Jezsuita Gimnáziumba. Most is az iskola ének és drámatanárnője, Herpainé Velkey Klára fogad bennünket. Délelőtt három diák vezet körbe minket és mutatja be az iskolát, amely a modern épületek ellenére nem egy steril komplexum, hanem érződik valami megfoghatatlan erőnek a jelenléte, amely élettel tölti meg az egész épületet, az udvart és még a sporttermet is. Látszik, hogy a tanárok és a szerzetesek valóban a diákokért vannak. Azt a törődést és lelki gondozást, amivel itt találkoznak a fiatalok, néha még otthon sem kapják meg. Vannak nagyon szigorú szabályok, de ez nem akadályozza meg a kölcsönös szeretet megszületését a tanárok és a diákok között. Bármennyire riasztó vagy nem felvállalható manapság, de az ilyen közösségi együttlét egy iskolán belül Isten jelenléte nélkül nem tud megszületni.



Előadásunkat az étkezdében játsszuk. Külön öröm, hogy a diákok mellett néhány szülő is eljön. A közönség az egész előadást egy erős, sűrített figyelemmel kíséri végig. Olykor megszületik az a mély csend, amely észrevétlenül kapcsolja össze a nézőteret a játéktérrel. A beszélgetésre a drámateremben kerül sor. Többen azt hangsúlyozzák, hogy a szeretet és a gondviselés mellett nagyon fontos, hogy olyan dolgokkal is találkozzanak a diákok, amely sokk-hatásként és döbbenetként hathat rájuk, mint például ez az előadás is. Fontos időről időre átszakítani azt a burkot és féltést, amelyben neveljük a fiatalokat, és szembeíteni kell őket azzal, ami a burkon kívül van. Nem baj, ha olyat is látnak, amely hatására újra megtanulják értékelni azt a környezetet, azokat a lehetőségeket, ami megadatott számukra.

## MISKOLC (2014. március 18.)

A mai előadást a Lévay József Református Gimnázium és Diákotthonban tartjuk, ahol Herczegné Éva programszervező fogad bennünket. Az iskolában a Határtalanul pályázat keretén belül épp most

# OSONÓ NAPLÓ

vannak itt a Marosvásárhelyi Református Kollégium diákjai és tanárai. Az előadásra ők is eljönnek, így ma is közel 90 fős nézőtérnek játszunk az iskola tornatermében.

Szépen megtörténik az előadás, amelynek egy igazi továbbgondolása lesz a közönségtalálkozó. Jó látni, ahogy az erdélyi és magyar fiatalok között beindul a kommunikáció mindarról, amit ők fiatalként problémának látnak otthon és itt, Magyarországon. Olykor ellentétes vélemények csapnak össze, amelynek következtében eljutnak annak a felismeréséig, hogy melyek azok a dolgok, amikben különbözünk, vagy épp ellenkezőleg, ugyanazokat a hibákat követjük el annak ellenére, hogy más környezetből származunk. Kialakul az a fajta szemtől szembe beszélgetés, amelyről az egyik diák úgy nyilatkozik, hogy mostanában nagyon ritkán sikerül elérni.



Arról is beszélnek a fiatalok, hogy már számukra is kezd riasztóvá válni a messengeren vagy chaten történő beszélgetés, ahol korlátok nélkül, egy fiú és egy lány kapcsolatban bármilyen szintre el lehet jutni. A diákok úgy vélekednek, hogy ennek a kommunikációnak a következményeként elvesztjük az emberségünket, és nem tudunk működőképes, személyes kapcsolatokat kialakítani.

Az előadás befejezésére reagálva, az egyik tanár azt jelzi vissza, hogy jól eső érzés leülni a csendbe, letörölni a könnyeket és várni addig, amíg a szív lenyugszik. Később arról is beszélünk, hogy bizonyos, eddig kezelhetetlennek tűnő diákokban, akik többször voltak már az iskolából való kicsapás határán, az előadás hatására megtörtént valami. Nem csak arról van szó, hogy elérzékenyültek és sírtak, hanem a viszonyulásukban történt egy pozitív változás, amelyre mindeddig még nem volt példa. Az egyik tanárnő megjegyzi, hogy mindenképp másképp jöttek ki, mint ahogy bementek, és ezzel valahol a színház, a színházi előadás lényegét fogalmazza meg.



# OSONÓ NAPLÓ



Örömmel vesszük a bontás és pakolás alatt a diákok segítségét, majd elbúcsúzunk vendéglátóinktól, akik megerősítik visszahívásukat, hiszen szeretnék, hogy más évfolyamok osztályai is részesei lehessenek ennek az előadás-élménynek. Az egyik tanárnő úgy fogalmaz, hogy ezt minden diáknak és tanárnak látnia kellene.

Jóleső fáradtsággal térünk nyugovóra.

## MISKOLC (2014. március 17.)

Az Ahogyan a víz tükrözi az arcot előadásunkkal újabb európai turnén veszünk részt. A Fazakas Mihály által vezetett kisbusz stábja az első helyszínre, a miskolci Andrassy Gyula Szakközépiskolába robog, ahol Simon Zoltán tanár fogad bennünket. Mielőtt nekifognánk a díszletünk felszereléséhez, egy rövid találkozón veszünk részt az iskola igazgatójával, Kovács Jánossal.



Az előadást 11 órától kezdjük közel 90 diák és az őket kísérő tanárok számára. Nagyjából csak fiúk ülnek a nézőtéren, így nagy kíváncsisággal vágunk neki a kezdésnek, és különös tétet kap a 17-18 éves diákok megszólítása. Figyelmesen követik végig a jeleneteket, nem érzünk érzelmi tompaságot és szépen megtörténik az előadás. Úgy tűnik, hogy halló fülekre és látó szemekre találunk és a közönségtalálkozó is ezt igazolja vissza. A beszélgetésen szó esik arról, hogy a fiatalok életéből hiányoznak azok, akik jó és hiteles példát tudnának mutatni. Szóvá teszik, hogy amíg a médiában azt látják, hogy tanulatlan, buta és műveletlen emberekből percek alatt sztár lesz, illetve a



# OSONÓ NAPLÓ

meggazdagodásnak létezik az a formája, amelyik nem követel tanulást és kitartó munkát, addig nehéz lesz a fiatalok "lógunk, úgyis igazolják, nem tanulunk, úgyis átengednek" mentalitásán változtatni.

Van, aki arról beszél, hogy ebben a zűrzavaros világban mégiscsak a család és a szeretet jelenthet biztonságot. Ezek azok az értéket, amelyek végigkísérik az életünket. Egy fiatal úgy fogalmaz, hogy az előadás kapcsán jött rá arra, hogy mennyire fontos kifejezni és elmondani lényeges dolgokat a szeretteink számára, főként addig, amíg még van rá lehetőségünk.



Ebéd közben tudjuk meg, hogy az iskola néhány éve hivatalos partnere lett a Bosch Elektromos Szerszámgyártó Kft.-nek. A partnerség célja a fiatalok minőségi szakoktatása a szakember-utánpótlás céljából. Az iskola minden évfolyamán két Bosch-osztály indul, amely a szakoktatás kritériumrendszerének megfelelően egy három éves elméleti és gyakorlati képzést nyújt. Az érettségi vizsgát követően a diákokat azonnal alkalmazza a cég. Egy új és jól működő, minőségi megközelítést látjuk annak, hogy a szakképző iskolák válaszoljanak az élet kihívásaira, és ne csak általánosan képezzék a diákokat, hanem összekapcsolódva a gazdasági szférával és az adott város adta lehetőségekkel, valóban szakemberekké képezze a fiatalokat. Mindkét fél számára hatalmas gyakorlati haszna van annak, ha a diák már az iskolában megkapja azt a képzést, amire valóban szüksége van ahhoz, hogy munkahelyet találjon és elhelyezkedjen. Már kilencedik osztálytól láthatja a tanulás értelmét, azzal a lehetőséggel együtt, ami vár rá az iskola elvégzése után.

Talán otthon is így kaphatna értelmet a szakképzés, és jó lenne a gyárakkal egybehangolni a szakoktatást. Ha sikerülne minden szakiskolát ilyen irányba elmozdítani, akkor fel lehetne számolni azt a berögződést, hogy "szakiskolába járni ciki". Jó lenne nem csak interjúk szintjén vagy papírformaságok közepette, általánosságokban hangsúlyozni a szakoktatás fontosságát. Újra kellene gondolni és konkrétan tenni kellene azért, hogy a jelenben, egy adott város gazdasági körülményei közepette hogyan lehetne hatékonyra és működőképesre, a fiatalok számára lehetőségként felmutatni a szakoktatást.